

2022-2030 M. UTENOS REGIONO PLĖTROS PLANO

PAŽANGOS PRIEMONĖS Nr. LT029-03-02-02 „FUNKCINĖS ZONOS ANYKŠČIŲ, MOLĖTŲ IR UTENOS RAJONŲ SAVIVALDYBĖSE (EŽERŲ LIETUVA) INVESTICINĖS APLINKOS, VIEŠŲJŲ PASLAUGŲ PRIEINAMUMO IR EKONOMINIO AUGIMO IŠNAUDOJANT TURIZMO POTENCIALĄ SKATINIMAS“ PAGRINDIMO APRAŠAS

2025-03-06 Nr. T-23
(data ir registracijos numeris)

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	LT029-03-02 „Modernizuoti turizmo paslaugų infrastruktūrą ir sukurti bendrą turizmo rinkodarą“;
---	---

II SKYRIUS SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS

Igyvendinant regioninę pažangos priemonę Nr. LT029-03-02-02 „Funkcinės zonos Anykščių, Molėtų ir Utenos rajonų savivaldybėse (Ežerų Lietuva) investicinės aplinkos, viešųjų paslaugų prieinamumo ir ekonominio augimo išnaudojant turizmo potencialą skatinimas“ (toliau – Priemonė) 2024–2029 m. funkcinės zonos Anykščių, Molėtų ir Utenos rajonų savivaldybėse strategijos projektai (veiksmai) yra skirti 2022–2030 m. Utenos regiono plėtros plane (toliau – URPPI) nustatytų **problemų priežastims pašalinti/spręsti**:

1 problemos „Nepakankama socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų kokybė ir prieinamumas“ 1.2. priežastčiai „Blogėjanti gyventojų sveikata dėl nepakankamo švietimo ir nepakankamos infrastruktūros sveikatos srityje, prasto asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo bei teritorinių netolygumų“ pašalinti/spręsti. Projektas „Visuomenės sveikatos prevencijos paslaugų prieinamumo funkcinės zonos savivaldybėse gerinimas“ numatomas įgyvendinti pagal šią Priemonę ir pagal regioninės pažangos priemonės 01-004-07-02-01 (RE) „Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“ finansavimo gairėse keliamus reikalavimus.

2 problemos „Nepakankama švietimo paslaugų kokybė ir prieinamumas“ 2.1. priežastčiai „Formalaus ir neformalaus švietimo paslaugų kokybės bei pasiekiamumo netolygumas (ikimokyklinio ugdymo vietų trūkumas dėl nepakankamo ikimokyklinio ugdymo infrastruktūros talpumo (pajėgumo)“ pašalinti/spręsti. Projektai „Vandens pažinimo centras (AkvaMolėtai)“ ir „Menų pažinimo centras Anykščiuose“ numatomi įgyvendinti pagal regioninės pažangos priemonės 01-004-07-02-01 (RE) „Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“ finansavimo gairėse keliamus reikalavimus.

5 problemos „Žemas investicinės aplinkos patrauklumas“ 5.1. priežastčiai „Mažas verslumas“ ir 5.2. priežastčiai „Verslui nepalanki aplinka dėl infrastruktūros ir kvalifikuotos darbo jėgos trūkumo“ pašalinti/spręsti. Projektai „Kūrybinių ir kultūrinių industrijų potencialo stiprinimas (inkubatorius)“, „Bendradarbybės centras Molėtuose“ ir „Investicijoms tinkamų teritorijų išvystymas ir infrastruktūros įrengimas Molėtų rajono savivaldybėje (I etapas)“ bei „Investicijoms

tinkamų teritorijų išvystymas ir infrastruktūros įrengimas Molėtų rajono savivaldybėje (II etapas)“ numatomi įgyvendinti pagal Priemonę ir pagal regioninės pažangos priemonės 01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“ finansavimo gairėse keliamus reikalavimus.

6 problemos „Bendros turizmo infrastruktūros ir kultūros paslaugų trūkumas, nepakankama bendra turizmo rinkodara“ 6.1. priežastiai „Neišnaudotas kūrybinių industrijų, kultūros kelių ir turizmo potencialas, paslaugų fragmentiškumas ir sezoniškumas“ ir 6.2. priežastiai „Neefektyvi turizmo rinkodara, bendradarbiavimo stoka regioniniu lygmeniu“ pašalinti/spręsti. Projektai „Šventosios upės slėnio pritaikymas lankymui Anykščiuose“, „Ežerų pritaikymas lankymui Anykščių rajono savivaldybėje“, „Jurkiškio pažintinio tako pritaikymas lankymui“, „Asvejos ežero pritaikymas lankymui“, „Kulionių etnografinės sodybos pritaikymas lankymui“, „Infocentro „Vartai į Aukštaitijos nacionalinį parką“ sukūrimas“, „Viešosios turizmo infrastruktūros prie Alaušo ežero plėtra“, „Viešosios turizmo infrastruktūros pritaikymas lankymui Utenos rajono savivaldybėje (I etapas)“ ir „Viešosios turizmo infrastruktūros pritaikymas lankymui Utenos rajono savivaldybėje (II etapas)“ numatomi įgyvendinti pagal šią regioninę pažangos priemonę ir 01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“ finansavimo gairėse keliamus reikalavimus, išskyrus projekto „Infocentro „Vartai į Aukštaitijos nacionalinį parką“ 1.4. poveiklę, skirtą naujo pastato statybai, taip pat ir planuojamą projektą „Viešųjų turizmo paslaugų efektyvinimas funkcinės zonos Ežerų Lietuva savivaldybėse“, numatomą įgyvendinti pagal Priemonę ir pagal regioninės pažangos priemonės 01-004-07-02-01 (RE) „Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“ finansavimo gairėse keliamus reikalavimus.

Priemonės veiksmai bus įgyvendinami Anykščių, Molėtų ir Utenos rajonų savivaldybių teritorijose, sudarančiose funkcinę zoną Ežerų Lietuva (toliau – FZ). Priemone bus tiesiogiai sprendžiamos visų minėtų savivaldybių gyventojų problemos, todėl **tikslinė grupė** yra visi šių savivaldybių gyventojai, įmonės, investuotojai, savivaldybių viešojo sektoriaus įstaigos, turizmo sektoriaus dalyviai, atvykstantys ir vietiniai turistai. Gyventojų skaičius ir pasiskirstymas pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. Gyventojų skaičius funkcinėje zonoje Ežerų Lietuva, 2023 m. liepos 1 d.

Savivaldybė	Gyventojų skaičius		Miesto gyventojų skaičius	Kaimo gyventojų skaičius
Anykščių rajono	22 568		9 450	13 118
Molėtų rajono	16 710		5 712	10 998
Utenos rajono	38 420		26 537	11 883
Iš viso	77 698		41 699	35 999

FZ gyventojų skaičiaus pokytis pateikiamas 2 lentelėje:

2 lentelė. Gyventojų pokytis 2021–2022 m. funkcinėje zonoje Ežerų Lietuva

Savivaldybė	2021 m.	2022 m.	Pokytis
Anykščių rajono	23 019	22 683	-336
Molėtų rajono	17 095	16 847	-248
Utenos rajono	37 442	37 490	+48
Iš viso	77 556	77 020	-536

Kaip matyti iš 1 ir 2 lentelių duomenų, visoje funkcinėje zonoje Ežerų Lietuva 2023 metais bendras gyventojų skaičius buvo 678 gyventojais didesnis nei 2022 m., nors tik 143 gyventojais didesnis nei 2021 m. Tačiau akivaizdu, kad gyventojų skaičius didėja, nors ir nežymiai. Galima teigti, jog gyventojų skaičiaus pokyčių tendencijos ir artimiausiais metais išliks panašios, o tai reiškia, kad

nežymiai augs tikslinės grupės kiekybinė išraiška. Daroma išvada, kad tikslinės grupės poreikiai turėti patrauklias sąlygas gyventi ir dirbti FZ teritorijoje nesikeis ir Priemone įgyvendinamos veiklos bus aktualios tiek Priemonės įgyvendinimo laikotarpiu, tiek 5 metai po Priemonės įgyvendinimo pabaigos.

Esamos situacijos, problemų ir jų priežasčių analizė pateikiama URPP1 bei detalizuojama 2024–2029 m. funkcinės zonos Anykščių, Molėtų ir Utenos rajonų savivaldybėse (Ežerų Lietuva) strategijoje (toliau – FZ strategija). Atsižvelgiant į FZ strategijoje atliktą analizę, nustatyta, kad Utenos regiono Anykščių, Molėtų ir Utenos rajonų savivaldybės yra **susijusios socialiniais ir ekonominiais ryšiais bei turi bendrą problemą** – socialinė atskirtis bei žema gyventojų fizinė ir socialinė gerovė. Atsižvelgiant į tai, FZ strategijoje buvo išskirtos sritys, kuriose tikslingas šių savivaldybių bendradarbiavimas:

- Neformalaus švietimo paslaugų stiprinimas (šios Priemonės apimtis);
- Verslo plėtros skatinimas (šios Priemonės apimtis);
- Turizmo potencialo išnaudojimas (šios Priemonės apimtis).

Detalesnė informacija apie sritis, kuriose yra tikslingas FZ savivaldybių bendradarbiavimas bei informacija apie viešųjų paslaugų ir (ar) infrastruktūros prieinamumą, kokybę, efektyvumą, tvarumą ir atitiktį nacionaliniuose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams pateikta FZ strategijos II skyriuje „Funkcinės zonos analizė“, 10–21 psl.

Funkcinės zonoje Ežerų Lietuva esantys **netolygumai tarp savivaldybių** nėra žymūs, tačiau jie sudaro deramą pagrindą išnaudoti kitų savivaldybių geriausią turimą potencialą, kooperuoti turimus išteklius. Utenos r. savivaldybei, lyginant su kitomis savivaldybėmis, būdingos stambesnės gamybos sektoriaus įmonės, nors gamybinio sektoriaus įmonių yra ir Anykščių r. bei Molėtų r. savivaldybėse. Molėtų r. savivaldybėje paskutiniiais metais fiksuojamos didesnės materialinės investicijos (2011 Eur vienam gyventojui), taip pat ženkliai sumažėjęs nedarbo lygis (8,4 proc.) indikuoja alternatyvių investuotojų centrų formavimąsi (šalia regiono centro – Utenos), kas sietina ir su didelių įmonių (Teltonika) investicijomis ir su palankia geografine padėtimi (Vilniaus gretimybė) darbo jėgos pasiūlai, lemiančiai investicinį patrauklumą. FZ savivaldybės pasižymi žemu verslumo lygiu, verslui nepalankia aplinka bei žemu konkurencingumu. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, FZ savivaldybių darbo rinkos ir verslo statistiniai rodikliai atsilieka nuo bendrų Lietuvos tendencijų: daugiau nei 10 procentinių punktų mažesnis užimtumo lygis, 30 proc. mažesnis vidutinis darbo užmokestis, du kartus mažesnės materialinės investicijos tenkančios vienam gyventojui. Taip pat Utenos regione sukuriama BVP yra vienas mažiausių, ir nors 2018–2022 m. laikotarpiu BVP augo, procentinė dalis pagal visą Lietuvos rodiklį mažėjo nuo 2,7 proc. iki 2,6 proc. Skurdo rizikos lygis (asmenų kurių pajamos mažesnės už skurdo rizikos ribą, dalis) yra mažėjantis visose FZ savivaldybėse, tačiau yra didesnis nei Lietuvos vidurkis, o Anykščių r. ir Molėtų r. savivaldybėse didesnis ir už Utenos regiono vidurkį. Todėl neatsitiktinai Anykščių r. savivaldybėje plėtojama alternatyva gamybiniam investuotojams – kūrybinių industrijų sritis, nuo 2012 m. sukaupta patirtis ir kompetencijos (šiuo metu Anykščių menų inkubatoriuje veikia 12 rezidentų, nuolat eilėje laukia 1-2 asmenys).

Skirtinga savivaldybių specifika padeda formuoti ryšiams pritraukiant skirtingo pobūdžio investuotojus, ekonominę veiklą vykdančius asmenis, jiems pasirenkant savivaldybę pagal turimas kompetencijas. Siekiant skatinti verslo plėtros poreikį, būtina išnaudoti FZ savivaldybių stiprybę dėl palankios geografinės padėties, turimų laisvų sklypų ir patirties pritraukiant investuotojus.

Kiek kitokia yra turizmo srities potencialo situacija, kuri visoje FZ teritorijoje pritraukia nemenkus turistų srautus ypač vasarą. FZ savivaldybės pasižymi savo gamtine aplinka – matomas raiškus reljefas, FZ teritorijoje esantys regioniniai (Anykščių, Asvejos, Labanoro) ir Aukštaitijos nacionalinis (seniausias Lietuvoje) parkai yra išsidėstę kelių savivaldybių teritorijose. Visai FZ teritorijai būdinga vandens telkinių gausa formuojanti panašią gamtinę aplinką. Anykščių r. ir Utenos r. savivaldybes jungia Šventosios upė (ilgiausia upė, tekanti vien tik Lietuvos teritorijoje). Šventosios baseinas apima ir ežeringas Zarasų, Utenos, Molėtų aukštumas (25 proc. baseino ploto). Šiuo metu

FZ savivaldybės pasižymi nemažu turistų srautų skaičiumi, tačiau neturi susiformavusių ryšių jų aptarnavimui. Vėlgi „Keliauk Lietuvoje“ pateikiamos užsienio lankytojų statistikos suvestinės duomenimis, Anykščių r. ir Molėtų r. savivaldybės yra aukštesniu turistų apsilankymų skaičiumi pasižyminčios savivaldybės (priskiriamos pirmai grupei – virš 15 tūkst. lankytojų per metus). Didesnė dalis turistų yra Lietuvos gyventojai, užsienio turistai sudaro tik 12 proc. viso turistų srauto. Vertinant užsienio lankytojų kelionių tendencijas, galima identifikuoti du judėjimo srautus, aktualius FZ savivaldybėms didinant turistų ir lankytojų skaičių: nuo Kauno šiaurės rytų kryptimi (šalia Anykščių ir per Uteną, tačiau neapsisustojant joje) ir nuo Vilniaus iki Molėtų (nebetęsiant kelionių). Užtikrinant bendrus veiksmus turizmo skatinimo srityje, formuojant bendrus maršrutus ir rinkodarą, yra tikimybė natūraliai susiformavusius lankytojų srautus pakreipti FZ savivaldybių kryptimi, paskatinti juos pasilikti nakvoti ir tokiu būdu užtikrinti didesnę srautą bei ryšius tarp FZ savivaldybių. Panašaus kraštovaizdžio, ežeringa gamtinė aplinka sudaro tam tinkamas galimybes.

Kiekvienai savivaldybei, turinčiai praktinės patirties tose pačiose srityse, atsiranda galimybė perduoti pačią geriausią savo turimą patirtį kitoms savivaldybėms tos pačios srities paslaugoms įvairinti ir (ar) papildyti viena kitos teikiamas paslaugas jų nedubliuojant. Siekiant išnaudoti turimą gamtinį ir kultūrinį potencialą FZ savivaldybėse, būtina sutvarkyti prieigas prie lankytinų objektų bei poilsio vietų prie vandens telkinių, šalinant aukščiau nurodytus trūkumus, užtikrinant tų objektų pasiekiamumą pagal universalaus dizaino principus. Poilsio vietų prie vandens telkinių patrauklumą didintų ir bendra FZ savivaldybių komunikacija. Šiuo metu nėra veikiančio mechanizmo, leidžiančio savivaldybėms vykdyti bendrą komunikaciją ar efektyvią rinkodarą, bei skatinti objektų matomumą ir žinomumą tiek užsieniečiams, tiek vietiniams turistams, be to daugelio lankytinų objektų ženklavimas tik vietinio pobūdžio, o objektų skaitmenizavimo lygmuo yra žemas.

Priemone siekiamas **kiekybinis ir kokybinis pokytis** bei jų rodikliai pateikiami FZ strategijos III skyriuje „Tikslai ir uždaviniai ir jų vertinimo rodikliai“, 22 psl. Kiekvieno projekto siekiami rodikliai yra pateikti FZ strategijos priede „Planuojamų 2024–2029 m. funkcinės zonos Anykščių, Molėtų ir Utenos rajonų savivaldybėse (Ežerų Lietuva) strategijos įgyvendinimo veiksmų plane“.

Priemone būtų prisidedama prie 2022–2030 metų Regionų plėtros programoje nustatytų poveikio rodiklių siekimo (3 lentelė).

3 lentelė. Siektinos poveikio rodiklių reikšmės FZ teritorijoje

Poveikio rodikliai	Pradinė reikšmė (metai)	Siektina rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina rodiklio reikšmė (2030 m.)
Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų), procentai	61,7 (2020)	67,8	69,7
Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus, tūkst. eurų	14,9 (2019)	17,3	24,4
Neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalis (išskyrus ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus) procentai	74 (2019)	74	81

Šios Priemonės problemos (turizmo paslaugų srities) jau pradėtos spręsti praėjusiame ES finansavimo laikotarpyje – kartu su kitomis Utenos regiono savivaldybėmis, pagal priemonę 05.4.1-LVPA-R-821 „Savivaldybes jungiančių turizmo trasų ir turizmo maršrutų informacinės

infrastruktūros plėtra“ buvo vykdyti trys turizmo infrastruktūros ženklavimo projektai: „Taktiniai maketai turistui po atviru dangumi“, „Turizmo informacinės infrastruktūros plėtra Utenos, Ignalinos, Zarasų rajonų ir Visagino savivaldybėse“ ir „Informacinės infrastruktūros plėtra Ignalinos, Molėtų ir Utenos rajonuose“. Projektai įgyvendintos informacinės infrastruktūros įrengimo veiklos – ženklavimo infrastruktūros, pritaikytos asmenų su negalia poreikiams sukūrimas, informacinių terminalų ir stendų įrengimas. Nors ir sėkmingai įgyvendinti, projektai pilnai neišsprendė turizmo infrastruktūros trūkumų ir esamų gamtos bei kultūros objektų pritaikymo lankymui visų grupių lankytojams, įskaitant ir asmenims su negalia, vis dar trūksta susiekimo iki lankytino objekto, parkavimo infrastruktūros ir pan. Problema liko, būtinos investicijos į atitinkamą infrastruktūrą, todėl tikslinga FZ savivaldybėms, kooperuojant turimus išteklius ir pasinaudojant sukaupta turizmo informacijos centrų patirtimi, bendradarbiauti turizmo potencialo išnaudojimo srityje.

Kadangi ankstesniu laikotarpiu projektų funkcinės zonos teritorijoje buvo vykdoma nedaug, todėl numatyti priemonėje įgyvendinti projektai yra itin svarbūs visoms funkcinės zonos teritorijoje esančioms savivaldybėms. Jais bus pasiekiami kompleksiniai rezultatai. Ypač aktualios yra veiklos, sudarysiančios prielaidas pritraukti naujų investicijų ir tinkamai išnaudoti jau esamą funkcinės zonos potencialą. Projektai taip pat prisidės prie visos funkcinės zonos vieningos infrastruktūros sistemos kūrimo ir bus svarbūs visoms trimis funkcinės zonos savivaldybėms.

III SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Funkcinė zona Ežerų Lietuva apima tris viena šalia kitos išsidėsčiusias, Utenos regione įsikūrusias Anykščių, Molėtų ir Utenos rajonų savivaldybes. Šių savivaldybių bendras plotas siekia 4361 km² (60 proc. Utenos regiono teritorijos). Savivaldybių centrai išsidėstę ne toliau kaip 45 km atstumu vienas nuo kito (Anykščiai–Molėtai – 45 km, Anykščiai–Utena – 39 km, Molėtai–Utena – 37 km), todėl yra gerai pasiekiami kitos FZ teritorijos savivaldybės gyventojams.

IV SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Siekiant sumažinti URPP1 nustatytų 5 problemas „Žemas investicinės aplinkos patrauklumas“ ir 6 problemos „Bendros turizmo infrastruktūros ir kultūros paslaugų trūkumas, nepakankama bendra turizmo rinkodara“ giluminių priežasčių (mažas verslumas; verslui nepalanki aplinka dėl infrastruktūros ir kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas; žemas Utenos regiono konkurencingumas ir gebėjimas pritraukti investicijas; neišnaudotas kūrybinių industrijų, kultūros kelių ir turizmo potencialas, paslaugų fragmentiškumas ir sezoniškumas ir neefektyvi turizmo rinkodara,

bendradarbiavimo stoka regioniniu lygmeniu) neigiamų pasekmių poveikį, numatomos finansuoti šios veiklos:

- 1) Viešųjų paslaugų infrastruktūros prieinamumo pagerinimas;
- 2) Investicinės aplinkos ir verslo sąlygų bei turizmo paslaugų prieinamumo pagerinimas.

Galimų pareiškėjų ir partnerių (*partneriai – juridiniai asmenys, kurių turtas planuojamas tvarkyti ir tvarkomas projekto lėšomis*) pasirinkimą nulemia Vietos savivaldos įstatyme nustatytos savivaldybių savarankiškosios funkcijos. Kaip nustatyta FZ strategijoje, gerinamas viešųjų paslaugų prieinamumas, pasiekiamumas ir kokybė, sudaromos sąlygos verslo plėtrai ir investicijoms. Minėti veiksmai ir investavimo objektai leis efektyviau užtikrinti šių Vietos savivaldos įstatyme įtvirtintų savivaldybių funkcijų vykdymą: aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga, aplinkos monitoringas (6 str. 28 p.); kūno kultūros ir sporto plėtojimas, gyventojų poilsio organizavimas (6 str. 29 p.); sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas (6 str. 38 p.); savivaldybių sveikatinimo priemonių planavimas ir įgyvendinimas; parama savivaldybės gyventojų sveikatos priežiūrai (6 str. 18 p.).

1 veikla. Viešųjų paslaugų infrastruktūros prieinamumo pagerinimas

Vykdam šią veiklą numatoma įgyvendinti Priemonės projektus 1.1.-1.4., kurie atitinka FZ strategijos 1.1.3.-1.1.5. ir 1.2.7 veiksmus.

Priemonės 1 veiklos projektai, jų vykdytojai ir partneriai:

1.1. Visuomenės sveikatos prevencijos paslaugų prieinamumo funkcinės zonos savivaldybėse gerinimas, vykdytojas Utenos r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, partneris Utenos r. savivaldybės administracija;

1.2. Vandens pažinimo centras (AkvaMolėtai), vykdytojas Molėtų r. savivaldybės administracija;

1.3. Menų pažinimo centras Anykščiuose, vykdytojas Anykščių r. savivaldybės administracija, partneris Anykščių r. savivaldybės biudžetinė įstaiga (BĮ) Anykščių menų centras, kuris valdo pastatą (us) ir (arba) žemės sklypą (us), kuriame (iuose), įgyvendinant projektą, bus vykdomi statybos darbai;

1.4. Infocentro „Vartai į Aukštaitijos nacionalinį parką“ sukūrimas projekto dalis, susijusi su naujo pastato statyba ir vidaus patalpų įrengimu, siekiant užtikrinti turizmo informacijos paslaugų teikimą ir turizmą skatinančių edukacijų ir veiklų vykdymą, vykdytojas Utenos r. savivaldybės administracija;

Priemonės veiklos projektus atitinkantys FZ strategijos veiksmai:

1.1.3. Visuomenės sveikatos prevencijos paslaugų prieinamumo funkcinės zonos savivaldybėse gerinimas;

1.1.4. Vandens pažinimo centras (AkvaMolėtai);

1.1.5. Menų pažinimo centras Anykščiuose.

1.2.7. Infocentro „Vartai į Aukštaitijos nacionalinį parką“ sukūrimas.

2 veikla. Investicinės aplinkos ir verslo sąlygų bei turizmo paslaugų prieinamumo pagerinimas.

Vykdam šią veiklą numatoma įgyvendinti Priemonės projektus 2.1.-2.2, 2.4.-2.5., 2.7.-2.16., kurie atitinka FZ strategijos 1.2.1.-1.2.11. veiksmus.

Priemonės 2 veiklos projektai, jų vykdytojai ir partneriai:

2.1. Kūrybinių ir kultūrinių industrijų potencialo stiprinimas (inkubatorius), vykdytojas Anykščių r. savivaldybės administracija, partneris viešoji įstaiga (VŠĮ) Anykščių menų inkubatorius-menų studija, kuris valdo pastatą (us) ir (arba) žemės sklypą (us), kuriame (iuose), įgyvendinant projektą, bus vykdomi statybos darbai;

2.2. Bendradarbiavimo centras Molėtuose, vykdytojas Molėtų r. savivaldybės administracija;

2.4. Šventosios upės slėnio pritaikymas lankymui Anykščiuose, vykdytojas Anykščių r. savivaldybės administracija;

2.5. Ežerų pritaikymas lankymui Anykščių rajono savivaldybėje, vykdytojas Anykščių r. savivaldybės administracija;

- 2.7. Infocentro „Vartai į Aukštaitijos nacionalinį parką“ sukūrimas, projekto dalis, susijusi su maršrutų, esančių Utenos rajono savivaldybės teritorijoje, informacinės ir lankymui būtinos infrastruktūros įrengimu, vykdytojas Utenos r. savivaldybės administracija;
- 2.8. Viešosios turizmo infrastruktūros prie Alaušo ežero plėtra, vykdytojas Utenos r. savivaldybės administracija;
- 2.9. Viešosios turizmo infrastruktūros pritaikymas lankymui Utenos rajono savivaldybėje (I etapas), vykdytojas Utenos r. savivaldybės administracija;
- 2.10. Viešosios turizmo infrastruktūros pritaikymas lankymui Utenos rajono savivaldybėje (II etapas), vykdytojas Utenos r. savivaldybės administracija;
- 2.11. Viešųjų turizmo paslaugų efektyvinimas funkcinės zonos Ežerų Lietuva savivaldybėse, vykdytojas VšĮ Molėtų turizmo ir verslo informacijos centras, partneriai VšĮ Utenos turizmo informacijos centras ir VšĮ Anykščių turizmo ir verslo informacijos centras.
- 2.12. Investicijoms tinkamų teritorijų išvystymas ir infrastruktūros įrengimas Molėtų rajono savivaldybėje (I etapas), vykdytojas Molėtų r. savivaldybės administracija;
- 2.13. Investicijoms tinkamų teritorijų išvystymas ir infrastruktūros įrengimas Molėtų rajono savivaldybėje (II etapas), vykdytojas Molėtų r. savivaldybės administracija;
- 2.14. Jurkiškio pažintinio tako pritaikymas lankymui, vykdytojas Molėtų r. savivaldybės administracija;
- 2.15. Asvejos ežero pritaikymas lankymui, vykdytojas Molėtų r. savivaldybės administracija;
- 2.16. Kulionių etnografinės sodybos pritaikymas lankymui, vykdytojas Molėtų r. savivaldybės administracija.

Priemonės 2 veiklos projektus atitinkantys FZ strategijos veiksmai:

- 1.2.1. Kūrybinių ir kultūrinių industrijų potencialo stiprinimas (inkubatorius);
- 1.2.2. Bendradarbybės centras Molėtuose;
- 1.2.3. Investicijoms tinkamų teritorijų išvystymas ir infrastruktūros įrengimas Molėtų rajono savivaldybėje;
- 1.2.4. Šventosios upės slėnio pritaikymas lankymui Anykščiuose;
- 1.2.5. Ežerų pritaikymas lankymui Anykščių rajono savivaldybėje;
- 1.2.6. Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui Molėtų rajono savivaldybėje;
- 1.2.7. Infocentro „Vartai į Aukštaitijos nacionalinį parką“ sukūrimas;
- 1.2.8. Viešosios turizmo infrastruktūros prie Alaušo ežero plėtra;
- 1.2.9. Viešosios turizmo infrastruktūros pritaikymas lankymui Utenos rajono savivaldybėje (I etapas);
- 1.2.10. Viešosios turizmo infrastruktūros pritaikymas lankymui Utenos rajono savivaldybėje (II etapas);
- 1.2.11. Viešųjų turizmo paslaugų efektyvinimas funkcinės zonos Ežerų Lietuva savivaldybėse.

V SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Visai Priemonei ir jos 2 veikloms numatomas projektų atrankos būdas – projektų planavimas. Tai atitinka Strateginio valdymo metodikos 135.2 papunkčio nuostatas – projektais numatoma prisidėti vykdant Vietos savivaldos įstatyme savivaldybių savarankiškasias ir valstybės perduotas funkcijas, kadangi visi planuojamų vykdyti projektų pareiškėjai ir partneriai yra priskirtini valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms ir kuriais tiesiogiai prisidedama prie pažangos priemonės įgyvendinimo ir joje numatytų rezultatų pasiekimo.

VI SKYRIUS

**PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ
ĮGYVENDINIMO**

Lentelė Nr. 1

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	<p>Regioninės pažangos priemonės 01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinių zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“ finansavimo gairių ir regioninės pažangos priemonės 01-004-07-02-01 (RE) „Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“ finansavimo gairėse yra įvardintos nuostatos, jog įgyvendinant projektus turi būti prisidedama prie darnaus vystymosi principo įgyvendinimo. Atsižvelgiant į šias nuostatas ir įgyvendinant projektus pagal šią pažangos priemonę projektuose nebus numatyta veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui.</p> <p>Viešųjų paslaugų efektyvumo gerinimas prisidės prie 8-ojo Darnaus vystymosi tikslo „Skatinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą, produktyvų įdarbinimą ir deramą darbą“; įgyvendinant projektus turės būti nedaroma reikšminga žala aplinkos tikslams taip pat projektuose negalės būti numatyta veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui.</p>
2.	Inovatyvumo (kūrybingumo)	Pažangos priemone bus netiesiogiai prisidedama prie inovatyvumo (kūrybingumo) principo, nes kuriant plečiant naują ir/ ar atnaujinant esamą viešųjų paslaugų infrastruktūrą, bus naudojamos naujausios medžiagos ir/ ar technologijos, įranga, įrenginiai.
3.	Lygių galimybių visiems	Pažangos priemonės veiklų rezultatai turės teigiamos įtakos visiems asmenims, nepriklausomai nuo jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kt., kadangi darni

		<p>gyvenamoji aplinka labiausiai urbanizuotose teritorijose yra svarbi visiems šių teritorijų gyventojams.</p> <p>Projektuose ir jų veiklose nebus numatyta apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį įgyvendinant moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų, tikėjimo, pažiūrų, negalios, sveikatos būklės, socialinės padėties, amžiaus, lytinės orientacijos ir kitais pagrindais principus.</p> <p>Tiek tiekėjai, vykdantys rangos darbus ir/ ar paslaugas, tiek visi sukurtos/ pagerintos infrastruktūros vartotojai nebus diskriminuojami dėl jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitais pagrindais principo įgyvendinimui bei turės galimybę nevaržomai tokiomis pačiomis kaip ir kitų asmenų sąlygomis naudotis paslaugomis, infrastruktūra, ir kitomis priemonėmis.</p>
--	--	--

VII SKYRIUS IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

2022–2030 metų Regionų plėtros programoje Vidaus reikalų ministerijos regioninėms pažangos priemonėms 01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“ ir 01-004-07-02-01 (RE) „Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“ **nustatyta išankstinė sąlyga** – patvirtintos teritorinės strategijos, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (Bendrųjų nuostatų reglamento), 29 straipsnio reikalavimus ir patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse yra numatytos veiklos šioms strategijoms įgyvendinti.

Funkcinės zonos Anykščių, Molėtų ir Utenos rajonų savivaldybėse (Ežerų Lietuva) 2024–2029 m. strategija patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2024-06-28 sprendimu Nr. 1-TS-195, Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2024-06-27 sprendimu Nr. B1-155, Utenos rajono savivaldybės tarybos 2024-06-27 sprendimu Nr. TS-211.

Išankstinė sąlyga yra išpildoma, nes visos Priemone planuojamos veiklos ir jų projektai yra įtraukti į FZ strategiją. Priemonės veiklos įgyvendina atitinkamus FZ strategijos uždavinius ir finansuojamos pagal atitinkamų gairių veiklas.

Pažangos priemonės 1 veikla „Viešųjų paslaugų infrastruktūros prieinamumo pagerinimas“ įgyvendina FZ strategijos 1.1. uždavinį „Sustiprinti visuomenės sveikatą ir padidinti neformaliojo

švietimo paslaugų pasiūlą“ ir finansuojama pagal 01-004-07-02-01 (RE) gairių 2.1. veiklą „Savivaldybių viešųjų paslaugų infrastruktūros (išskyrus svarbiausius valstybei kultūros objektus) efektyvinimą, modernizavimą“.

Pažangos priemonės 2 veikla „Investicinės aplinkos ir verslo sąlygų bei turizmo paslaugų prieinamumo pagerinimas“ įgyvendina FZ strategijos 1.2 uždavinį „Pagerinti sąlygas SVV ir investuotojams bei pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros objektus panaudojant geografinę padėtį, turimą patirtį ir kultūrinę aplinką“ ir finansuojama pagal 01-004-07-01-01 (RE) gairių 2.1. veiklą „Pramoninių ir (ar) komercinių teritorijų išvystymo netolygumų pašalinimas, t. y. investicijoms tinkamų valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančių sklypų (pvz., reljefo netolygumų, sklype esančių apleistų statinių), taip pat valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančių gamybinių pastatų, inžinerinės infrastruktūros trūkumų (pvz., trūkstamų jungčių su centralizuotais elektros, dujų, šilumos, vandens ar nuotekų tinklais, pramoninėms ir (ar) komercinėms teritorijoms pasiekti reikalingos susisiekimo infrastruktūros trūkumo, atitinkamų vietinių atsinaujinančius energetikos išteklius naudojančių įrenginių trūkumo) pašalinimas ir priemonių, mažinančių neigiamą ekonominės veiklos poveikį aplinkai (triukšmą, oro, vandens taršą), įgyvendinimas (pvz., želdynų įrengimas)“, 2.2. veiklą „Inovatyvių socialinės, kūrybinės ekonomikos ir bendro infrastruktūros naudojimo iniciatyvų plėtra (pvz., įrengiant gamybines, maisto, kūrybinių industrijų bendradarbystės erdves viešuosiuose pastatuose)“ bei 2.4. veiklą „Viešosios turizmo infrastruktūros modernizavimas ar sukūrimas, pritaikant gamtos ir kultūros objektus lankymui (taip pat neįgaliųjų poreikiams)“.

VIII SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Lentelė Nr. 2

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektinis rodiklio reikšmės		Siektinis rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (metai)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1 veikla. Viešųjų paslaugų infrastruktūros prieinamumo pagerinimas	P.B.2.0076	Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	10 195 928,25	8 666 539,00	0 (2024 m.)	4 (2029 m.)	Rodiklis atitinka 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos (toliau – IP) 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą produkto rodiklį RCO76. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekiami rodiklio reikšmė įvertinti remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų 1.1.-1.3 ir 1.4., kurie atitinka FZ strategijos 1.1.3.-1.1.5. ir 1.2.7 veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigti įgyvendinti paskutiniai Priemonės 1 veiklos projektai (dalies projektų numatoma pabaiga 2029 m.).
	P.S.2.1034	Naujų ar rekonstruotų pastatų, kurių pirminės energijos paklausa yra bent 20 % mažesnė, nei reikalauja energijos beveik nevarojantis pastatas, plotas (kvadratiniai metrai)			0 (2024 m.)	4 550 (2029 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą specialųjį produkto rodiklį. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekiami rodiklio reikšmė įvertinti remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų 1.2.- 1.4., kurie atitinka FZ strategijos 1.1.4., 1.1.5 ir 1.2.7. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigti įgyvendinti

R.S.2.3040	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (<i>hektarai</i>)	0 (2023)	20 997 397,99	17 847 788,26	0 (2024 m.)	25,00 (2029 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą specialųjį rezultato rodiklį. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekiama rodiklio reikšmė įvertinta remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų 2.4.-2.5., 2.7.-2.10., 2.12.-2.16., kurie atitinka FZ strategijos 1.2.3.-1.2.10. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigtas įgyvendinti paskutinis šios veiklos projektas (dalies projektų pabaiga 2029 m.).
R.S.2.3039	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (<i>vartotojai per metus</i>)	0 (2023)			0 (2024 m.)	56 636 (2029 m.)	Rodiklis atitinka IP 5.2. konkrečiam uždaviniui priskirtą specialųjį rezultato rodiklį. Tarpinė rodiklio reikšmė, atsižvelgus į projektų įgyvendinimo terminus, nenustatoma. Siekiama rodiklio reikšmė įvertinta remiantis numatomų įgyvendinti Priemonės projektų (1.1.-1.4. ir 2.1.-2.2. ir 2.11), kurie atitinka FZ strategijos 1.1.3.-1.1.5. ir 1.2.1., 1.2.2., 1.2.7, 1.2.11. veiksmus, sumine informacija, kuri apskaičiuota vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortele, darant prielaidą, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta kai bus baigtas įgyvendinti paskutinis šios veiklos projektas (dalies projektų pabaiga 2029 m.).

Regiono plėtros tarybos
administracijos direktorius

Nerijus Čepauskas